

Epinfo

Az Egészség Világnapja, 2015
- Élelmiszerbiztonság 137

Fertőző
betegségek
adatai 140

Epidemiológiai Információs Hetilap

NEMZETKÖZI INFORMÁCIÓ

AZ EGÉSZSÉG VILÁGNAPJA 2015 – ÉLELMISZERBIZTONSÁG

A WHO KAMPÁNYÁNAK ESZKÖZRENDSZERE

Az Egészségügyi Világszervezet (WHO) az **Egészség Világnapja** témájául minden évben a globális közegészségügy területéről választ egy elsőbbséget élvező kérdéskört. Az Egészség Világnapja április 7-re, a Világszervezet megalakulásának napjára esik.

Az **Egészség Világnapja 2015. évi témája** az élelmiszerbiztonság, melynek nagy jelentősége van a Föld valamennyi lakosa, valamint számos döntéshozó, a kormányok, a civil társadalom, a magánszektor és a kormányközi hivatalok számára.

Az élelmiszerbiztonság alapja a biztonságos élelmiszer, de nem azonos azzal. Az élelmiszerbiztonság a közegészségügy egyik beavatkozási területe, amely a fogyasztók védelmét, az ételmérgezések, illetve az élelmiszer eredetű megbetegedések kockázatának csökkentését szolgálja, legyen az heveny vagy krónikus betegség. A nem biztonságos élelmiszer számos egészségügyi problémához: gyomor-bélrendszeri, egész szervezetet érintő megbetegedésekhez (az első **Ebola esetek** őserdei fertőzött állatok hújának fogyasztásával voltak összefüggésben), reprodukciós és fejlődési rendelleneségekhez, rákhoz vezethet. Az élelmiszerbiztonság tehát előfeltétele a biztonságos élelmiszereknek.

Újabb és újabb, az élelmiszerbiztonságot fenyegető veszélyek merülnek fel. Az élelmiszertermelésben, - kereskedelemben és a fogyasztásban bekövetkezett változások (pl. intenzív mezőgazdálkodás, az élelmiszer-kereskedelem globalizációja, tömegétkeztetés és utcai élelmiszer-forgalmazás) környezeti változások; új és átalakuló baktériumok és toxinok; antibiotikum-rezisztencia - mindezek növelik annak kockázatát, hogy az étel szennyeződhet. Az utazási kedv és a kereskedelem növekedése fokozza a szennyeződés létrejöttének lehetőségét.

A WHO segíti és bátorítja az országokat az élelmiszer eredetű járványok megelőzésében, felderítésében és az intézkedések meghozatalában - a **Codex Alimentarius**-szal összhangban, amely a nemzetközi élelmiszer-szabványok, útmutatók és gyakorlati szabályzatok gyűjteménye a fő élelmiszerekre vonatkozóan. Mivel az élelmiszerbiztonság egy komplex, több területet érintő kérdés és közös a felelősség, a WHO üdvözli minden, nem a népegészségügyi szektorhoz tartozó szervezet (pl. agrár, kereskedelmi, környezeti, szabványosítási) részvételét ebben a kampányban, és várja az élelmiszer előállítás, a gyorssegélyezés és az oktatás területén tevékenykedő jelentős nemzetközi és regionális hivatalok és szervezetek támogatását.

Az Egészség Világnapja 2015-ben lehetőség arra, hogy felhívjuk a kormányok, az előállítók, a kereskedők és a lakosság figyelmét az élelmiszerbiztonság fontosságára és arra, hogy mindenkinek szerepe lehet annak biztosításában, hogy az élelmiszer az emberek tányérján biztonságosan elfogyasztható legyen.

KÖZEGÉSZSÉGÜGYI ÖSSZEFÜGGÉSEK

- A biztonságos és tápláló élelmiszerekhez megfelelő mennyiségben való hozzáférés az életfenntartásának és az egészség fejlesztésének feltétele.
- A nem biztonságos élelmiszer - amely egészségre káros baktériumokat, vírusokat, parazitákat vagy vegyi anyagokat tartalmaz - a hasmenéstől a rákig több mint 200 betegséget okozhat.
- Becslések szerint évente 2 millió ember, köztük sok gyermek is, különböző élelmiszer és víz okozta hasmenéses megbetegedésben hal meg.

- Az élelmiszerbiztonság, a táplálkozás és a biztonságos élelmiszer elválaszthatatlanul összekapcsolódik. A nem biztonságos élelmiszer a betegség és az alultápláltság ördögi körét hozza létre, mely különösen a csecsemőket, a kisgyermeket, az időseket és a betegeket veszélyezteti.
- Az élelmiszer eredetű betegségek akadályozzák a gazdasági-társadalmi fejlődést, mivel megterhelik az egészségügyi ellátó rendszereket, valamint károsan hatnak az ország gazdaságára, turizmusára és kereskedelmére.
- Az élelmiszer manapság több országhatáron keresztül jut el a termelés helyétől a fogyasztóig. A kormányok, az előállítók és a fogyasztók közötti jó együttműködés segít az élelmiszerbiztonság megerősítésében.

Az élelmiszer eredetű betegségek természetükből adódóan általában fertőzések vagy mérgezések, melyeket szennyezett élelmiszerrel vagy vízzel a szervezetbe bekerülő baktériumok, vírusok, paraziták vagy vegyi anyagok okozhatnak.

Az élelmiszer eredetű kórokozók hasmenést vagy súlyos egészségkárosodással járó fertőzéseket okozhatnak, beleértve az agyhártyagyulladást is. A vegyi szennyezés akut mérgezéshez vagy olyan hosszútávú, esetleg évek múlva jelentkező betegségekhez vezethet, mint a rák. Az élelmiszer eredetű betegségek hosszan tartó rokkantsághoz vagy halálhoz vezethetnek. A nem biztonságos élelmiszerek sorába tartoznak például a nyers vagy nem kellően hőkezelt állati eredetű ételek, az ürülékkel szennyeződött gyümölcsök és zöldségek, valamint tengeri biotoxinokat tartalmazó kagylófélék. Az arra érzékeny egyén számára nem biztonságos az az élelmiszer sem, amely számára allergiás tüneteket okozó összetevőt tartalmaz (pl. glutén, szója, stb.), de erről a fogyasztó nem kap tájékoztatást.

Az élelmiszer eredetű betegségek fő okozói:

- baktériumok
- vírusok
- paraziták
- prionok
- vegyi anyagok (természetesen előforduló, illetve mesterségesen előállított)

ÁLTALÁNOS CÉLKITŰZÉSEK

A kampány célja:

- A kormányok ösztönzése, hogy figyelemfelkeltő kampányokkal javítsák az élelmiszerbiztonságot, valamint ráirányítsák a figyelmet az e területen folyó tevékenységükre.
- A fogyasztók meggyőzése, hogy megbizonyosodjanak arról, vajon a tányérjukra kerülő élelmiszer biztonságos-e (tegyenek fel kérdéseket, ellenőrizzék a címkéket, kövessék a higiénés tanácsokat).

Forrás: WHO Fact Sheet <http://who.int/mediacentre/factsheets/fs399/en/>

HAZAI JÁRVÁNYÜGYI HELYZET ÁLTALÁNOS JELLEMZÉSE

A **2015. március 23-29.** közötti időszakban bejelentett fertőző megbetegedések alapján az ország járványügyi helyzete az alábbiakban foglalható össze:

Az **enterális bakteriális fertőző betegségek** közül a bejelentett **salmonellosis** megbetegedések száma gyakorlatilag nem változott az előző hetihez képest és másfélszerese volt a 2009-2013. évek azonos hetére számított középértéknek. A legtöbb megbetegedést Hajdú-Bihar (12) és Pest (11) megyében regisztrálták. A **campylobacteriosisok** száma is változatlan volt mind az előző hetihez, mind az előző év azonos időszakához viszonyítva. A legtöbb megbetegedés Budapesten és Pest megyében (19-19) valamint Fejér (15) és Hajdú-Bihar (14) megyében került a nyilvántartásba.

Kissé csökkent a **rotavírus-gastroenteritisek** száma az előző héten jelentetthez képest. A megbetegedések kétötöde Pest megyében (46), Budapesten (36) és Fejér megyében (36) vált ismertté.

A 13. héten **tíz új közösségi gastroenteritis járványt** jelentettek. Közülük két esemény volt tömeges méretű.

Terület megnevezése (megye)	Közösség	Járvány kezdete	Expo- náltak	Betegek	Kórházi ápoltak	Etiológia
			száma			
Budapest	kórház	01.27.	237	93	.	calicivírus
Budapest	kórház	02.11.	91	24	.	calicivírus
Hajdú-Bihar	óvoda	03.06.	28	8	1	S. Enteritidis
Somogy	óvoda	03.17.	142	20	0	ismeretlen
Tolna	óvoda	03.17.	134	8	3	rotavírus
Veszprém	kórház	03.18.	125	14	.	calicivírus
Komárom-E.	bölcsőde	03.20.	27	6	1	rotavírus
Budapest	szoc.otthon	03.20.	53	5	1	rotavírus
Budapest	kórház	03.26.	51	8	.	calicivírus
Somogy	ált.iskola	03.26.	638	43	0	folyamatban

Somogy megyében, egy általános és szakiskolában március 26-27. között 43 fő (40 tanuló, 3 dolgozó) betegedett meg enterális tünetekkel. A betegek gyakori vizes hasmenésről, hasi fájdalomról, rossz közérzetről számoltak be. Az enyhe tünetek miatt orvoshoz mindössze egy gyermek fordult, kórházba senki sem került. Az expozíciónak 638 fő (549 tanuló, 89 dolgozó) volt kitéve. A járványügyi kivizsgálás során fény derült arra, hogy a megelőző napokon mind a diákok, mind a település lakói körében fordultak elő hasonló megbetegedések. Élelmiszer közvetítő szerepét a vizsgálat elvetette. A székletminták mikrobiológiai vizsgálata még folyamatban van.

A héten csökkent a bejelentett **heveny fertőző májgyulladások száma**. A **22 hepatitis A eset közül** tízet Borsod-Abaúj-Zemplén, hetet Bács-Kiskun megyében jelentettek.

A **légúti fertőző betegségek** járványügyi helyzete romlott az előző hetihez viszonyítva. A **scarlatina** megbetegedések száma előző heti 70-ről 93-ra emelkedett, a **varicella** megbetegedések száma másfélszeresére nőtt. 2128 megbetegedést jelentettek egyetlen hét alatt. A legmagasabb morbiditást Komárom-Esztergom (72,4‰) és Jász-Nagykun-Szolnok (53,0‰) megyében észlelték. Védőoltással megelőzhető megbetegedés gyanúját nem jelentették.

A héten az **idegrendszeri fertőző betegségek** közül **hat gennyes meningitist** regisztráltak, az előző héten 12-et. Két-két megbetegedést **Neisseria meningitidis**, illetve **Streptococcus pneumoniae** okozott. Két megbetegedés etiológiája még ismeretlen. Egy-egy **meningitis serosa** és **encephalitis infectiosa** megbetegedés kóroki tényezője nem ismert.

A tárgyhéten rögzített fertőző megbetegedések Magyarországon (+)
Cases of notified communicable diseases recorded current week in Hungary (+)

13/2015. sz. heti jelentés (weekly report)

2015.03.23 - 29.

Betegség Disease	13. hét (week)			1 - 13. hét (week)		
	2015.03.23 - 2015.03.29.	2014.03.24 - 2014.03.30.	Medián 2009-2013	2015.	2014.	Medián 2009-2013
Typhus abdominalis	-	-	-	-	-	-
Paratyphus	-	-	-	-	1	-
Botulizmus	-	-	-	7	2	-
Salmonellosis	69	53	43	857	942	801
Dysentheria	1	-	1	7	3	15
Pathogen E. coli által okozott megbet.	2	●	●	31	●	●
Campylobacteriosis	131	132	74	1 733	1 748	1 022
Yersiniosis	-	3	2	9	25	26
Rotavírus-gastroenteritis	278	352	●	2 114	3 673	●
Hepatitis infectiosa	31	20	6	541	342	99
Poliomyelitis	-	-	-	-	-	-
Acut flaccid paralysis	-	-	-	3	6	3
Diphtheria	-	-	-	-	-	-
Pertussis	-	-	-	6	2	3
Scarlatina	93	56	67	795	814	904
Morbilli	-	-	-	-	2	2
Rubeola	-	-	-	3	2	3
Parotitis epidemica	-	-	1	6	14	14
Varicella	2 128	1 116	1 314	14 830	10 627	14 283
Legionellosis	4	1	2	16	10	8
Meningitis purulenta	6	7	5	99	88	81
Meningitis serosa	1	2	1	20	24	16
Encephalitis infectiosa	1	2	2	18	18	19
Creutzfeldt-J. betegség	-	-	-	15	6	9
Lyme-kór	6	4	2	106	55	83
Listeriosis	-	1	-	16	14	3
Brucellosis	-	-	-	-	-	-
Leptospirosis	-	-	-	4	-	2
Ornithosis	-	4	-	10	22	4
Q-láz	1	3	-	15	18	13
Tularemia	-	-	-	34	8	5
Tetanus	-	-	-	-	-	1
Hantavírus-nephropathia	-	-	●	2	-	●
Vírusos haemorrh. láz*	-	-	●	3	3	●
Malária*	-	-	-	1	3	1
Toxoplasmosis	7	-	2	54	31	29

(+) Előzetes, részben tisztított adatok - Preliminary, partly corrected figures

(*) Importált esetek - Imported cases

(#) Importált esetekkel együtt - Reported cases included both indigenous and imported cases

(●) Nincs adat - No data available

A statisztika készítés ideje: 2015.03.31.

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA

MINISTRY OF HUMAN RESOURCES

A tárgyhéten rögzített fertőző megbetegedések Magyarországon (+)
Cases of notified communicable diseases recorded current week in Hungary (+)

13/2015. sz. heti jelentés (weekly report)

2015.03.23 - 29.

Terrület (Territory)	Salmonellosis	Campylobacteriosis	Rotavirus-gastroenteritis	Hepatitis infectiosa	Scarlatina	Varicella	Rubeola	Meningitis purulenta	Meningitis serosa	Enceph. infectiosa	Lyme-kór
Budapest	8	19	36	1	32	493	-	2	-	-	2
Baranya	2	3	7	-	3	52	-	-	-	-	-
Bács-Kiskun	3	3	9	7	-	61	-	-	-	-	-
Békés	5	7	11	-	1	20	-	-	-	-	-
Borsod-A.-Z.	6	5	19	13	9	88	-	-	-	-	-
Csongrád	4	6	-	-	5	53	-	-	-	-	-
Fejér	6	15	36	1	1	81	-	-	-	-	-
Győr-M.-S.	2	8	23	-	5	69	-	1	1	-	1
Hajdú-Bihar	12	14	21	-	4	104	-	1	-	1	-
Heves	-	1	5	1	2	29	-	-	-	-	-
Jász-N.-Sz.	-	4	9	3	1	205	-	-	-	-	-
Komárom-E.	1	5	21	1	-	219	-	-	-	-	1
Nógrád	1	4	6	-	-	48	-	-	-	-	1
Pest	11	19	46	4	10	310	-	-	-	-	-
Somogy	1	4	17	-	4	68	-	2	-	-	-
Szabolcs-Sz.-B.	4	6	6	-	1	64	-	-	-	-	-
Tolna	-	-	4	-	-	35	-	-	-	-	-
Vas	1	2	-	-	1	44	-	-	-	-	-
Veszprém	2	5	2	-	13	81	-	-	-	-	-
Zala	-	1	-	-	1	4	-	-	-	-	1
Összesen (Total)	69	131	278	31	93	2 128	-	6	1	1	6
Előző hét (Previous week)	72	128	307	38	70	1 351	1	12	2	1	12

(*) Előzetes, részben tisztított adatok - Preliminary, partly corrected figures

(*) Importált esetek - Imported cases

(#) Importált esetekkel együtt - Reported cases included both indigenous and imported cases

A statisztika készítés ideje: 2015.03.31.

Az Országos Epidemiológiai Központ (OEK) kiadványa.

A kiadványban szereplő közlemények szakmai egyeztetést követően jelennek meg, ennek megfelelően az országos jellegű összeállítások, illetve a szerkesztőségi megjegyzésben foglaltak az Országos Epidemiológiai Központ és az országos tisztifőorvos szakmai véleményét és javasolt gyakorlatát tartalmazzák.

A kiadványt Intézetünk a **Centers for Disease Control and Prevention**-nal együttműködve, a Magyar-Amerikai Közös Alapnál elnyert pályázat révén indíthatta el 1994-ben.

Az **Epinfo** minden héten pénteken kerül postázásra és az Internetre.

Internet cím: www.oek.hu; www.epidemiologia.hu; www.jarvany.hu;

www.antsz.hu/oek

az **ÁNTSZ** dolgozóinak belső hálózatról: <http://oek>

Elektronikus Epinfo-hírlevélre történő feliratkozás: epiujzag@oek.antsz.hu

A kiadvánnyal kapcsolatos észrevételekkel, közlési szándékkal szíveskedjék az **Epinfo** főszerkesztőjéhez fordulni:

Postai cím: 1966 Budapest, Pf. 64.

Telefon: 476-1153, 476-1194

Telefax: 476-1223

E-mail: epiujzag@oek.antsz.hu

A heti kiadványban szereplő anyagok szabadon másolhatók és felhasználhatók, azonban a kiadvány forrásként való használatánál hivatkozni kell az alábbi módon: Országos Epidemiológiai Központ. A közlemény címe. Epinfo a megjelenés éve; a kiadvány száma: oldalszám. (Pl.: Országos Epidemiológiai Központ. 10 éves az Epinfo. Epinfo 2003; 1:1-2.)

Megbízott országos tisztifőorvos:

Dr. Paller Judit

Epinfo szerkesztősége

Alapító főszerkesztő: Dr. Straub Ilona

Főszerkesztő: Dr. Melles Márta

Főszerkesztő helyettes: Dr. Csohán Ágnes

Olvasószerkesztő: Dr. Krisztalovics Katalin

Szerkesztő: Dr. Kurcz Andrea

Technikai szerkesztő:

Báder Mariann

ÁNTSZ OTH Nyomda

Nyomdavezető: Novák Anikó

ISSN 2061-0947 (Nyomtatott)

ISSN 2061-0955 (Online)